

křivou, bez rozdílu, jaká doba uplynula od nepravdivého seznání až k opravě a byl-li výslech před opravou formálně skončen. Námitce nelze přisvědčiti. Různé úřady, obzvláště úřady, bezprostředně při výkonu spravedlnosti činné (soudy a úřady veřejné obžaloby), používají výpovědí, které se zjednávají soudním výslechem svědků, jako prostředku ke zjišťování, zda jsou zde či nejsou skutečnosti, závažné pro úřední úkon, najmě pro otázku, zda sluší tu kterou záležitost vyříditi (rozhodnouti) v tom či onom směru. Podmínkou, při nejmenším jednou z podmínek správného vyřizování (rozhodování) jest, že svědecká výpověď odpovídá skutečným. Jakákoliv nesprávnost svědecké výpovědi jest spojena s nebezpečím, že přivede nesprávnost nějakého úředního úkonu (rozhodnutí). Tomuto nebezpečí čelí trestní norma §u 199 písm. a) tr. zák. o trestnosti křivé soudní výpovědi svědecké. Avšak zákonem stíhané nebezpečí nastane teprve, pokročil-li soudní výslech svědka tak dalece, že jest jej soudu (jinému úřadu) hodnotiti jako provedený průvod. Úvahy, v kterém okamžiku pokročil tak dalece výslech svědka při samém hlavním přelíčení, možno v tomto případě ponechati stranou. Vyslýčán-li svědek v řízení předběžném, nastalo ono období a tím ono nebezpečí, jakmile svědek po přečtení a schválení sepsané s ním výpovědi protokol podepíše, neb odepřev podpis, jest propuštěn. Tímto skončením protokolu, v §u 105 tr. ř. předepsaným, stane se z výpovědi svědecké spis, jehož lze a po případě jest — pokud jde o činnost nalézacího soudu za podmínek §u 252 (§ 242 druhý odstavec) tr. ř. — použiti jako pramene zjišťování a tím jako podkladu rozhodnutí po případě vyřízení záležitosti, poznatky svědkovými dotčené. Opraví-li svědek nepravdivé seznání před skončením výslechu ve smyslu naznačeném — lhostejno, zda sám od sebe či z jiné příčiny — mine tím zákonem stíhané nebezpečí a důsledkem toho důvod trestní normy §u 199 písm. a) tr. zák., jež pak nemá místa. Nezáleží tudíž na tom, jaká doba uplynula od nepravdivé výpovědi až k její opravě. Rozhodným jest, zda oprava stala se před ukončením výpovědi splněním formalit v §u 105 tr. ř. nařízených, či teprve později. V projednávaném případě byl stěžovatel po prvé slyšen v řízení předběžném, udal při tom jako svědek nepravdu, protokol o této výpovědi byl jím, jakož i soudcem a zapisovatelem podepsán a výslech byl tím formálně skončen. Tím bylo dáno nebezpečí shora zmíněné a zákonem v §u 199 a) tr. zák. stíhané. Pozdější oprava nepravdivé svědecké výpovědi nemá jiného významu než účinná lítost, která však stěžovatele zodpovědnosti a trestnosti pro dokonáný zločin nesprošťuje, jelikož křivá výpověď svědka (podvod) nenáleží k oněm druhům trestných činů, které dle zákona stávají se účinnou lítostí beztrestnými.

Čís. 1553.

Druhy nedbalého jednání dlužníkovy jsou v §u 486 čís. 1 tr. zák. uvedeny pouze příkladmo; spadá sem i lehkomyšlnost u vedení obchodu.

S hlediska §u 486 čís. 2 tr. zák. stačí způsobení újmy i pouze je d i n é m u věřiteli.

K »nezpůsobilosti k placení« nestačí sice pouhé vážnutí platů, není však třeba předlužení, nýbrž se předpokládá, že dlužník není s to, by veškeré své věřitele uspokojil zúplna ve lhůtě, přiměřené zásadám poctivého provozování toho kterého podniku.

(Rozh .ze dne 15. března 1924, Kr II 512/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 28. září 1923, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin zaviněného úpadku, uvedený v Šu 486 čís. 1 a) a 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce napadá osvobozující rozsudek prvé stolice v celém jeho rozsahu důvodem zmatečnosti čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Nelze jí upřít oprávnění. Přečinu dle čís. 1 Šu 486 tr. zák. dopouští se dlužník několika věřitelů, který nedbale přivodí nezpůsobilost k placení. Zákon uvádí některé druhy nedbalého jednání dlužníkovy, než uvádí je toliko příkladmo. Přečin páše se tudíž i jinakým, výslovně v zákoně neuvedeným jednáním dlužníkovým, z něhož onen protizákonný výsledek nastane, ač, ví-li dlužník — třebaže tomu nechce — že z něho nezpůsobilost k placení vzejíti může, nebo, mohl-li dlužník při náležité pozornosti příčinnou působivost svého jednání poznati. Nalézací soud vychází tudíž z nesprávného použití zákona, řídě se — jak plyne z rozhodovacích důvodů — náhledem, že předpokládanou jím lehkomyšlnost obžalovaného nelze pokládati za rovnou nedbalosti, jakou předpokládá § 486 tr. zák. z důvodů, že stěžovatel ani nežil nad své poměry, ani nepoužíval úvěru příliš lehkomyšlně nebo nepoměrně. Rozhodovací důvody zjišťují, že obžalovaný nevedl ani nejjednodušších zápisků o svých příjmech a výdajích, že nebyl o stavu svého jmění vůbec orientován, že nebyl dobrým a způsobilým obchodníkem, že se nestaral příliš o obchod a že příliš spoléhal na svého zámožného švakra. Rozhodovací důvody dospívají též k závěru, že obžalovaný přivodil svou insolveni lehkomyšlností, jelikož by se (pravděpodobně) nestal pasivním, kdyby se byl řádně staral o obchod a nespoléhal se na švakra. Na nalézacím soudě bylo, by uvažoval, nesluší-li tuto zjištěnou lehkomyšlnost — třebaže dle názoru nalézacího soudu nespadá pod hledisko žádného z jednání, v zákoně uvedených, podřaditi pod všeobecný pojem nedbalosti, v zákoně vytčené. Takovému podřadění nejsou nutně na závadu samy o sobě okolnosti, rozhodovacími důvody zdůrazňované, že jest obžalovaný churavým člověkem a mrzákem na nohou, a že se proto ocitl v té tísnivé situaci, poněvadž se nevyznal příliš v obchodě. Poslední věta poukazuje patrně toliko na nedostatek rozhledu co do povšechných poměrů obchodních. Rozhodnou otázkou však, jaký vliv měly ony tělesné vady na rozhled obžalovaného v omezeném kruhu vlastního obchodu a na duševní stav jeho, napadený rozsudek vůbec se nezabývá a netvrdí, že stěžovatel násled-

kem oněch vad nemohl uvažovati o tom, zda jeho způsob obchodování může míti za následek jeho nezpůsobilost k placení, ba nevylučuje dokonce ani, že si obžalovaný této možnosti byl přímo vědom. Další, napadeným rozsudkem uvedená okolnost, že obžalovaný spoléhal na to, že mu jeho zámožný bezdětný švakr zase vypomůže, poukazuje přímo k tomu, že obžalovaný byl si vědom, že se stane nezpůsobilým k placení, doufaje ovšem, ale nemaje žádné jistoty, že případný schodek jím způsobený bude hrazen jeho švakrem, avšak nikoli nezvratně z důvodu nějakého právního závazku, nýbrž jen po případě z dobré vůle. Neuvažuje o zjištěném jednání obžalovaného s hlediska povšechného pojmu nedbalosti, spočívá sprošřující výrok nalézacího soudu na nesprávném, protože neúplném použití trestného zákona v ustanovení Šu 486 čís. 1 a je zmatečným dle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř.

I přečin Šu 486 čís. 2 tr. zák., jež dává obžaloba obžalovanému dále za vinu, předpokládá po subjektivní stránce — pokud jde o účinek poškození věřitelů — toliko nedbalost dlužníkovu. Nezáleží proto na tom, že vrácením části zboží, Janem H-em zasláného, dokázal obžalovaný dobrou vůli, jak uvádí napadený rozsudek, pokud se týče, že jeho úmysl nesměřoval k poškození věřitelů, jak uplatňují protidůvody obžalovaného. Ono zákonné ustanovení čelí dle jasného znění netoliko proti způsobení ujmy všem věřitelům pachatelovým, nýbrž i proti způsobení ujmy jen částí jich, tudíž po případě jedinému věřiteli. Nezáleží na tom, že — dle ostatně nesprávného názoru nalézacího soudu — vrácením všeho zboží, H-em zasláného, byli by bývali ostatní věřitelé poškozeni. Stačí, že podržením části zboží byl poškozen věřitel H., jež — ono zboží nebylo zasláno do komise, nýbrž na výběr a pro případ, že a pokud si je obžalovaný nechá, na pevný účet — na místo zboží měl jen pohledávku, jež nebyla kryta úplně, nýbrž jako ostatní pohledávky jen kvotou 9·31%. Budiž k tomu podotknuto, že jest nesprávným předpoklad nalézacího soudu, že dluh u H-a byl učiněn již objednávkou, která se stala již před 5. zářím 1921 a nikoliv teprve přijetím faktury nebo zboží. Obžalovaný neobjednal určitého zboží za určitou cenu, takže přijetím objednávky H-em byla by bývala ujednána kupní smlouva. Obžalovaný žádal naopak pouze o zaslání zboží naznačených jím druhů na výběr a toliko na výběr bylo zboží svědkem zasláno. Kupní smlouva a dluh obžalovaného nastaly tedy teprve tím, že si obžalovaný některé věci ze zásilky ponechal. Takové děláni nových dluhů, jakož i opomenutí včasného návrhu na vyrovnávací řízení nebo na zahájení úpadku zakládá skutkovou podstatu přečinu Šu 486 čís. 2 tr. zák., učinil-li, pokud se týče opomenul-li to dlužník, ačkoliv si byl vědom své nezpůsobilosti k placení. Tento pojem nerovná se pojmu předlužení, v starém znění zákona vytčenému. Nestačí arci proň již pouhé váznutí platů, t. j. přechodné, krátkodobé oddálení zapravení splatného dluhu pro nedostatek hotových prostředků. Předpokládá se naopak, že dlužník není s to, by veškeré své věřitele uspokojil úplně ve lhůtě, přiměřené zásadám poctivého provozování toho kterého podniku, obzvláště, jde-li o obchodníka (živnostníka), zásadám řádného obchodování. Co do přiměřenosti lhůty bude nanejvýš přihlížeti k tomu, že při určitých druzích obchodů (živnosti) soustřeďuje se odbyt zboží na určitá období, v nichž

ziská obchodník (živnostník) zvýšeným odbytem prostředky k zaplacení zboží, dříve — po případě dle obchodního zvyku v docela jiném období — nakoupeného. Z tohoto správného výkladu zákona napadený rozsudek o skutkové známce nezpůsobilosti k placení, přesněji o vědomí obžalovaného o této okolnosti neuvažuje. Na začátku šestého odstavce rozhodovacích důvodů poukazuje slovy »zmíněnou nezpůsobilost k placení« ke skutečnostem v předchozím odstavci zjištěným, že obžalovaný udal pasiva na 65.123 Kč 39 h, aktiva za 12.795 Kč a že proti dluhům per 106.224 Kč 03 h činil výtěžek (z jmění obžalovaného docílený) 15.659 Kč 20 h. V předposledním odstavci uvádějí rozhodovací důvody dále, že obžalovaný nebyl sobě před tím, než mu Dr. Z. sdělil jeho insolventi, vědom této insolvence a že se obžalovaný dověděl o insolventi přesně teprve po 5. září 1921, jak vychází z výpovědi Dra Z-a. Dr. Z. mluví však ve svém protokole jen o pasivitě, tudíž o předlužení obžalovaného. Je takto zřejmé, že nezpůsobilostí k placení rozumí nalézací soud takový stav dlužníkův, že dluhy převyšují jmění. Nelze však vyloučiti, že obžalovaný byl sobě dříve ještě, než se dověděl o svém předlužení, již vědom, že není s to, by veškeré své věřitele úplně uspokojil v přiměřené době. K tomuto vědomí mohla jej zejména vésti již skutečnost, že jsou na něj podány žaloby, jež nemůže odvrátiti zaplacením zažalovaných částek. Sprošňující výrok ohledně přečinu podle odstavce čís. 2 Šu 486 tr. zák. vychází takto z nesprávného výkladu zákonného pojmu nezpůsobilosti k placení a je proto zmatečný dle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Pro dolíčený zmatek bylo rozsudek první stolice zrušiti a uznati dále, jak shora uvedeno, protože ve zrušeném rozsudku a jeho důvodech nejsou zjištěny všechny skutečnosti, které při správném výkladu zákona měly by býti základem nálezu.

Čís. 1554.

Podvod neoprávněným pobíráním podpory v nezaměstnanosti; uvězněné osoby nemají na ni nároku.

(Rozh. ze dne 17. března 1924, Kr I 619/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. července 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížnost dovozuje z důvodu čís. 9 písm. b) Šu 281 tr. ř., správně čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., že zjištěné jednání stěžovatelovo nezakládá skutkové podstaty podvodu, ježto stěžovatel měl nárok na podporu nezaměstnaných nebo při nejmenším mylně předpokládal, že mu takový nárok přísluší. Než vývody stížnosti jsou pochybeny. Lze připustiti, že zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 322 sb. z. a n., a do-